

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی بابل
دانشکده پزشکی - گروه آموزشی پزشکی اجتماعی

طرح دوره (Course plan)

عنوان درس: اصول اپیدمیولوژی	نام مدرس/مدرسین: دکتر سیدرضا حسینی - دکتر کریم اله حاجیان
دانشکده: پزشکی	گروه آموزشی: پزشکی اجتماعی
رشته و مقطع تحصیلی: دکتری حرفه ای پزشکی	نیمسال اول/دوم: نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱
تعداد و نوع واحد: ۳۴ ساعت	روز و ساعت برگزاری: با هماهنگی واحد آموزش تعیین می شود
عرصه آموزش: با هماهنگی واحد آموزش تعیین می شود	دروس پیش نیاز: اصول خدمات سلامت
محل برگزاری: دانشکده پزشکی	مدت تدریس: ۱۶ جلسه تئوری و ۱ جلسه آزمون پایان ترم
آدرس پست الکترونیکی: -	تاریخ آزمون پایان ترم: با هماهنگی واحد آموزش تعیین می شود

فعالیت استاد:

- ۱- حضور منظم و شرکت فعال در کلاس
- ۲- ایجاد زمینه مناسب برای فعالیت دانشجویان
- ۳- تشویق دانشجویان به مشارکت در بحث
- ۴- تمرین های کلاسی
- ۵- پرسش و پاسخ

وظایف و تکالیف دانشجویان:

- ۱- حضور منظم و به موقع در کلاس
- ۲- شرکت فعال در بحث های کلاسی و پرسش و پاسخ
- ۳- انجام تمرین های کلاسی

مقدمه:

دانشجو با اصول اولیه و پایه ای اپیدمیولوژی آشنا می شود تا بتواند به عنوان پزشک با شناخت سیمای اپیدمیولوژیک بیماریها و شاخصها و میزانهای مربوط به آنها در حفظ و ارتقای سلامت فرد و جمعیت فعالیت کند.

اهداف کلی درس:

هدف این دوره ، آشنایی دانشجویان با " مفاهیم ، مبانی و کاربرد اپیدمیولوژی " به عنوان دانشی کاربردی در علوم بهداشتی است .

این دوره بیشتر بر انتقال اطلاعات در حیطه ی شناختی و نیز تغییر نگرش در موضوع سلامت و بیماری تاکید دارد .

محتوی ضروری دوره آموزشی:

- مقدمه، تاریخچه، و کاربرد اپیدمیولوژی
- نحوه انتقال بیماری ها، اپیدمی و کنترل آن
- وقوع بیماری ها: مراقبت و اندازه های ابتلاء
- وقوع بیماری ها: اندازه های مرگ و سایر اندازه های سلامت
- تاریخچه طبیعی بیماری و پیش آگهی
- اصول مطالعات مقطعی و اکولوژیک
- اصول مطالعات مورد -شاهدی و کوهورت
- برآورد خطر
- اصول مطالعات مداخله ای
- ارزیابی آزمون های تشخیصی
- اصول و کاربرد غربالگری
- ارتباط آماری و علیت

اهداف اختصاصی درس:

- معنی و تعریف اپیدمیولوژی را بدانند و ارتباط آن با پزشکی را بیان کنند
- مفهوم سلامت، وجوه مختلف آن و نیز مفهوم بیماری را بیان کنند
- مفاهیم عفونت، دوره کمون ، مخزن و منبع عفونت ، راه های انتقال بیماری ها و روش ها مبارزه با بیماری ها را بدانند.
- معنی بیماری عفونی را بدانید ، زنجیره عفونت را ذکر کند و روشهای کنترل آن را بیان کنید.

- چند عاملی بودن بیماری را بداند و عوامل مختلف موثر بر بیماری را فهرست کند
- مفهوم سیر طبیعی بیماری، پیشگیری و سطوح مختلف آن را ذکر کند و جایگاه فعالیت پزشکی بالینی در سیر بیماری و نیز سطوح پیشگیری بشناسد.
- چگونگی و هدف مطالعه پراکندگی میرایی و ابتلا را بر حسب شخص، زمان و مکان (اپیدمیولوژی توصیفی) بیان کرده و کاربرد آن را بداند.
- مفهوم میزان و انواع آنرا بداند و با استفاده از داده ها آنها را محاسبه کند.
- میزان های ابتلا را فهرست کرده و آنها را محاسبه کند.
- مفهوم علیت در بیماریها را بداند و شاخص های آنها را محاسبه کند.
- انواع شاخص های میرایی و موالید را بشناسد و با استفاده از داده ها آنها را محاسبه کند.
- تعریف، اهداف و انواع غربالگری را بیان نما نماید.
- ویژگیهای یک تست غربالگری مناسب را فهرست کرده و شاخص های آن را محاسبه کند.
- انواع مطالعه در اپیدمیولوژی را نام ببرد و جایگاه هر یک را در چرخه مطالعات ذکر کند.

. منابع اصلی درس: (عنوان کتاب، نام نویسنده، سال و محل انتشار، شماره فصول یا صفحات مورد نظر در این درس)

-منابع انگلیسی:

□ چاپی

1. Gordis Epidemiology. By Gordis L. Saunders; 5th edition, 2014.

منابع فارسی:

□ چاپی

۱- ک. پارک. درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی. ترجمه؛ خسرو رفائی شیرپاک. ایلیا، - 1381

جلد اول

۲- حسین حاتمی و همکاران. کتاب جامع بهداشت عمومی. چاپ سوم

شیوه های یاددهی - یادگیری: سخنرانی، پرسش و پاسخ و بحث گروهی

رسانه های آموزش: کامپیوتر(نرم افزار Power Point و Prezi)، ویدئو پروژکتور و وایت برد

جلسه	عنوان درس	مدرس
۱	مقدمه، تعریف و کاربرد اپیدمیولوژی	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۲	سلامت و بیماری	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۳	عوامل مؤثر بر بیماری، مدل های اپیدمیولوژیک	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۴	سیر طبیعی بیماریها و پیشگیری	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۵	اپیدمیولوژی توصیفی (۱)	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۶	اپیدمیولوژی توصیفی (۲)	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۷	شاخصهای اندازه گیری در اپیدمیولوژی	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۸	شاخص های ابتلاء	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۹	شاخص های ابتلاء و علیت	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۱۰	میزانهای میراثی - تولد	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۱۱	کلیات اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی (۱)	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۱۲	کلیات اپیدمیولوژی بیماریهای عفونی (۲)	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۱۳	غربالگری، اصول و کاربرد	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۱۴	آزمونهای تشخیصی؛ ویژگی و اعتبار	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۱۵	انواع مطالعات اپیدمیولوژیک (۱)	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۱۶	انواع مطالعات اپیدمیولوژیک (۲)	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار
۱۷	آزمون پایان دوره	مدرس گروه پزشکی اجتماعی و گروه آمار

سنجش و ارزشیابی دانشجویان:

روش	نمره	تاریخ
پرسش و پاسخ درون کلاسی	-	در حین تدریس
آزمون میان ترم	-	وسط ترم
آزمون پایان ترم (تشریحی، کوتاه پاسخ و چهارگزینه ای ، جورکردنی)	۱۹	طبق برنامه دانشکده
مشارکت در بحث گروهی حضور و غیاب	۱	هر جلسه درسی